

MÓN

Els llops d'Erdogan

En el seu intent de tenir el poder absolut, el president Erdogan pacta amb l'oposició d'extrema dreta.

Maximilian Popp
© Der Spiegel

En un dissabte de maig, el membre de l'oposició turc Ümit Öz-dag es proposava derrocar el president del seu mateix partit. En arribar, però, a l'hotel on tenia lloc una convenció del partit, la policia ja

l'estava esperant. El governador d'Ankara, home de confiança del president Recep Tayyip Erdogan, ha declarat que el congrés és il·legal. A més, un nou termini farà retardar els tribunals.

A Turquia ningú no dubta que Erdogan hagi intervingut en la lluita de poder dins el Partit del Moviment Nacionalista (MHP). Per què?

La història no és més que una lliçó sobre el sistema d'Erdogan. Devlet Bahçeli presideix l'extremista MHP des de fa gairebé dues dècades. Segons les enquestes, el seu percentatge de vot podria duplicar-se si hi hagués un nou lideratge. Els rebels del partit, doncs, no sols són una amenaça per al seu president, sinó també per a Erdogan. "No vol cap adversari com a cap de l'oposició, sinó un titella", diu el publicista Kemal Can.

El Partit de la Justícia i el Desenvolupament (AKP) ha estat barallant-se amb l'MHP durant alguns mesos. Quan el Govern encara era força liberal respecte a les minories, Bahçeli els va acusar de traïr els interessos dels turcs. Llavors els polítics de l'AKP el van titllar de "racista". No obstant això, des que Erdogan va protegir Bahçeli del seu derrocament al maig, aquest li ho va agrair amb una obediència incondicional.

Al contrari que la resta d'opositors, Bahçeli dóna suport als controvertits

A l'esquerra, Erdogan i el president de l'MHP, d'extrema dreta, Devlet Bahçeli. A la dreta, amb corbata roja, Ümit Özgüdag, l'home de l'MHP que podia fer ombra a Bahçeli, dins del partit, i a Erdogan, a Turquia. Ja està fora de joc.

projectes de govern de l'AKP i acaba de votar a favor de canviar una democràcia parlamentària per un sistema presidencialista que doni poders absoluts a Erdogan. El cap d'Estat ha de ser, per decret, cap de Govern.

A l'AKP li faltava la majoria absoluta al Parlament per poder reformar la Constitució i l'ha aconseguit. Erdogan també tindrà el suport de l'extrema dreta per a convocar un referèndum de ratificació d'aquest canvi, probablement el 2 d'abril.

Aquesta aliança entre Erdogan i l'extrema dreta sens dubte marcarà la política turca els propers anys.

El rebel de l'MHP Ümit Özgüdag, de 55 anys, que pretenia derrocar el president del seu partit, n'era el vice-president fins que es barallà amb Bahçeli després de les eleccions al novembre de 2015. "La convenció del partit hauria sigut la darrera oportunitat per organitzar democràticament una oposició contra Erdogan", va dir en el seu despatx als afores

d'Ankara. "Ara marxem inexorablement cap a una dictadura".

Durant molts anys Erdogan va intentar sotmetre els kurds amb autoritat, tot i que no ho va aconseguir. El copresident del partit pro-kurd HDP, Selahattin Demirtas, va refusar la formació d'un Govern autocràtic d'Erdogan. Llavors el *premier* turc es va distanciar dels kurds, així com l'MHP de Bahçeli.

D'altra banda, molts ciutadans turcs tenen una visió força negativa del partit. Els conservadors s'han excedit amb les seves paraules xovinistes. Bahçeli repudia Europa, culpa els cristians i els armenis de voler dividir Turquia i ha animat els militars a "esborrar del mapa" ciutats kurdes. La variant violenta del partit, coneguts com els "llops grisos", va assassinar centenars de rivals durant els anys 70 i 80.

Erdogan, però, considera l'extrema dreta com a aliada. Per una banda, molts membres de l'AKP proposen un distanciament d'Europa i somien un

nou Imperi turc. Les posicions d'ambdós partits se solapen cada cop més. Per una altra banda, Bahçeli és un líder força dèbil i està tocat per les derrotes electorals, per la qual cosa és fàcil de manipular.

Erdogan ha col·laborat reiteradament amb Bahçeli els darrers mesos. A més, l'ha rebut al Palau presidencial i diversos diputats de l'MHP es troben a la comissió per reformar la Constitució. A Ankara es diu que Erdogan ha posat les seves carteres ministerials en el punt de mira. En poc temps, Bahçeli i els seus parlamentaris han passat d'oposar-se a una reforma constitucional a ser-ne els principals defensors.

Mehmet Günal, vice-president de l'MHP, mostra en la central del partit a Ankara una visió fosca respecte a la situació del país. Afirma que Turquia es veu amenaçada per "enemics interns i externs" i que el país necessita el seu partit ara més que mai: "La política turca necessita estar unida". Aquest pacte demostra les aptituds d'Erdogan com a polític. Explica com el fill d'un mariner d'Anatòlia ha sigut capaç de mantenir-se al cap d'un país durant gairebé 14 anys.

A Europa a vegades Erdogan és vist com a ideòleg, ja que des de l'inici de la seva carrera ha seguit un estricte programa religiós. Tot i això, podria dir-se que és un hàbil estrateg, més partidari de la pragmàtica que de la defensa dels valors i les conviccions fonamentals. Al llarg de la seva vida ha cooperat amb liberals, kurds i sectaris de l'islamista Fethullah Gülen. I qui més profit ha tret d'aquestes aliances ha sigut el mateix Erdogan.

L'electorat de l'AKP fins ara estava format principalment per islamistes i sunnites conservadors, que conformen el 40% dels vots. Si Erdogan volgués guanyar-se la confiança dels votants laïcistes i nacionalistes de l'MHP, tindria tota la dreta turca al sac. ●

Traducció de Xavier Moreno